[2019] 16 S.C.R. 125

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9488-9489)

ਦਸੰਬਰ 17, 2019

[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ, ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ ਅਤੇ
ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦੇਰੀ/ਲਾਪਰਵਾਹੀ:

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ – ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ - ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ– ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ – 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ – ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ – ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਯਕੀਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ - ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ – ਮਾਪਦੰਡ – ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਧਿਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ - ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ 'ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ' ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1. ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਧਿਰ, ਅਰਥਾਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਉਲਟ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯਮਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। [ਪੈਰਾ 20] [1274-H; 1275- A-C]

XXXXXX

2. ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ 916 ਦਿਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 21] [1275-E-F]

3. 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੋਹਰਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਕਾਰਨ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਯਕੀਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਿਤੀ ਅਪੀਲੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 27.04.2015 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਮੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ 28.10.2015 ਤੱਕ ਉਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ

ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਜੋ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ, ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਣਦੇਖੇ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 56 ਅਤੇ 173 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 22] [1275-H; 1276-A-E]

XXXXXX

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 1261

4. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 28.02.2017/07.03.2017 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਆਖਰਕਾਰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 01.03.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜਨਹਿੱਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ

ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਵਿਆਖਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23] [1276-F-G]

5. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 2005 ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11- DMRC ਨੇ ਬੋਲੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 28.07.2008 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਾਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿ DMRC ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ DDA ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦਿ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26] [1277-E]

6. ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 916 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 27] [1277-G-H; 1278-A]

XXXXXX

7. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 27] [1278-B-C]

8. ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11 - DMRC ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11-DMRC ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰੋਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11 ਨੂੰ ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਤੋਂ 218.20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 28] [1278-D-F]

9. ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29] [1278-F-G]

ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਅਨੰਤਨਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਤੀਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1987) 2 SCC 107: [1987] 2 SCR 387**; ਮੈਸਰਜ਼ ਡੇਹਰੀ ਰੋਹਤਾਸ ਲਾਈਟ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ, ਭੋਜਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1992) 2 SCC 598: [1992] 2 SCR 155 - ਵਿਲੱਖਣ।**

ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਿਵਿੰਗ ਮੀਡੀਆ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1992) 3 SCC 563;** ਆਦਿਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(2010) 171 DLT 748 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

XXXXXX

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 1263

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
(2010) 171 DLT 748	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 6
[1987] 2 SCR 387	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 17
[1992] 2 SCR 155	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 18
(1992) 3 SCC 563	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 20

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9488-9489.

2018 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 89 ਵਿੱਚ 2018 ਦੇ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 8654 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 29.10.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨਾਡਕਰਨੀ, ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਰਾਮਜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਅਮਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਗੁਰੂਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਆਰ. ਵੈਂਕਟਰਮਣੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਹਿੰਦਰ ਰੁਪਾਲ, ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਐਸ., ਅਨੁਰਾਗ ਓਝਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂਪੁਰ ਸਿੰਘ, ਗੌਤਮ ਸ਼ਿਵਸ਼ੰਕਰ ਤਰੁਣ ਜੌਹਰੀ, ਐਸ. ਐਸ. ਰੇਬੇਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਕੌਲ, ਡੀ.ਐਲ. ਚਿਦਾਨੰਦ, ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਭਿਨਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਨਿਰੁਧ ਭਾਟੀਆ, ਰੋਹਨ ਤਲਵਾੜ, ਈ. ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨੂੰ ਟਮਟਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਵਰੂਪ, ਸਮਰਹਾਰ ਸਿੰਘ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਠਾਕੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.

1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ (Leave granted)

2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਰਾਹੀਂ ਮਿਤੀ 29.10.2018 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 27.04.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ

ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2743/2012 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

3. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "DDA" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ 12.5.2011 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13-ਮੈਸਰਜ਼ ਯੰਗ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਨ-ਸੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਾਈ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ। ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ 3 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ 2 ਹੈਕਟੇਅਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਨਿਗਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "DMRC" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

4. ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

a) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 (ਮੈਸਰਜ਼ ਯੰਗ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ) ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ MPD-2021 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ

ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਲ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉੱਨਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; ਅਤੇ

b) ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਨਿੱਜੀ ਵਪਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਨਿਗਮ (ਡੀ.ਐਮ.ਆਰ.ਸੀ.) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਉਲਟ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

c) ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ - 2021 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'MPD') ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਕਾਸਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਸਾਰੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹਿਲਾ ਹੋਸਟਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਚਿੰਤਾ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ।

5. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, DMRC ਨੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਧੂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ DMRC ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਡੀ.ਐਮ.ਆਰ.ਸੀ. ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਰਤੋਂ

ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

XXXXXX

6. ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪੂਰੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮਿਤੀ 27.04.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ DDA ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ **ਆਦਿਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ** (2010) 171 DLT 748 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ "ਜਨਤਕ" ਤੋਂ "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ" ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਣਉਚਿਤਤਾ, ਬਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। 11.11.2016 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਆਪਣੇ 28.02.2017/ 07.03.2017 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

8. ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2016 ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 89/2018 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 01.03.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 8654/2018 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

9. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

XXXXXX

(i) ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾ ਬੁਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੇਰੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਲੜੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨਿਯਮਿਤ

ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਡੀਨ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਵਿਜ਼ਟਰ ਨਾਮਜ਼ਦ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(ii) ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੈੱਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ 28.10.2015 ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 10.03.2016 ਨੂੰ, ਨਵੇਂ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਫੈਕਲਟੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ

ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ DMRC ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ।

XXXXXX

(iii) 11.11.2016 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। 28.02.2017 ਨੂੰ ਹੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ 7.3.2017 ਨੂੰ ਹੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ (ਨਿਰੰਤਰ ਮੀਟਿੰਗ) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਮਿਤੀ 27.04.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

(iv) ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਸਾਰੀਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰ

ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਸੈੱਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਾਹਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਸੈੱਲ ਨੇ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2016 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਸੈੱਲ ਨੇ 28.04.2017 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀਨ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਲਾਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਭਾਗ, ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਸੈੱਲ ਦੀਆਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸਾਲ 2017 ਦੇ ਅੰਤ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

(v) ਦਸੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਵਾਪਰੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 05.02.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਗ੍ਰਸਤ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ - ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਾ ਸੈੱਲ

ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ - ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਅਪੀਲ ਯਾਦ-ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਮੰਗੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ। 01.03.2018 ਨੂੰ, ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 29.10.2018 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਾਸਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਾਸਰਨ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਇੰਨਾ ਲਚਕੀਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਾਰੀਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਮੁਨਾਫਾ ਮੁਖੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਉਸਾਰੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਵੈਂਕਟਰਮਣੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵੀ ਹਨ।

XXXXXX

12. ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ/ਦਖਲਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਛੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਸਥਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉੱਚੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ

ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਸਟਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 25.10.1943 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾ ਉਸਾਰੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਐਨਕਲੇਵ ਵਜੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ DDA ਦੇ ਜ਼ੋਨ-"C" (ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਜ਼ੋਨ) ਲਈ ਜ਼ੋਨਲ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

13. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13- ਮੈਸਰਜ਼ ਯੰਗ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਲਈ ਆਮ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਏਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ

ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਟਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਦੇਰੀ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 23.09.2005 ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ 07.05.2012 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 27.04.2015 ਨੂੰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 01.03.2018 ਨੂੰ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਸਾਮੀ 28.10.2015 ਨੂੰ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 27.04.2015 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪੱਖਪਾਤ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਬੇਨਤੀ 23.06.2008 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪੱਤਰ 13.08.2008 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 90 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 11 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ DMRC ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 233

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

14. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11-DMRC ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ DMRC ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ DMRC ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਲਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਸਰੋਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਪੂਰਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ

ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖੁਦ 7-8 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਖਤਿਆਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਾੜੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗੀ।

XXXXXX

15. ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਨ.ਐਸ. ਨੰਦਕਰਨੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਵੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨੂ ਟਮਟਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

16. ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨੇ ਖੁਦ ਮਿਤੀ 20.01.2005 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ FAR ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਦੁਆਰਾ 18.05.2011 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ

ਵਿੱਚ NOC ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ DMRC ਦਾ ਇਹ ਪੱਖ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, **ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਅਨੰਤਨਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਤੀਜੀ**

ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1987 (2) SCC 107 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

XXXXXX

1272 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 16 S.C.R.

"3. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ [ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XXI ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। 1963 ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ "ਯੋਗਤਾਵਾਂ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਕੇ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਲਚਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ:

"1. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

2. ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਯੋਗ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅਸਫ਼ਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. "ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ, ਹਰ ਸਕਿੰਟ ਦੀ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਮ-ਸਮਝ ਵਿਹਾਰਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ
ਹੋਰ [ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.] 1273

4. ਜਦੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਸਰਾ ਪੱਖ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

5. ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਬਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜੋਖਮ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

6. ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਨਿਆਂ-ਮੁਖੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ "ਰਾਜ" ਸੀ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰ, ਬਿਲਕੁਲ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ "ਰਾਜ" ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਤਜਰਬਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਸ਼ੀਨਰੀ (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ) ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨੋਟ ਬਣਾਉਣ, ਫਾਈਲ-ਪੁਸ਼ਿੰਗ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਘੱਟ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਰਾਜ ਜੋ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼-ਗੈਰ-ਮੁਫਤ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅੰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ

ਦੇਰੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਦੱਸਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੁਣ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗੀ।

XXXXXX

18. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ , **ਮੈਸਰਜ਼ ਡੇਹਰੀ ਰੋਹਤਾਸ ਲਾਈਟ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ, ਭੋਜਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ** (1992) 2 SCC 598 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਟੈਸਟ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਿਸੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਿਵਿੰਗ ਮੀਡੀਆ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1992 (3) SCC 563 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“28. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਰਿਆਇਤ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਕਈ ਨੋਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਵਿਧੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ।

29. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੇਰੀ ਲਈ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਆਮ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਲਾਲ ਫੀਤਾਸ਼ਾਹੀ ਕਾਰਨ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ / ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਤਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ। ਦੇਰੀ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਤ ਲਾਭ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। "

XXXXXX

ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ
ਹੋਰ [ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.] 1275

20. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਧਿਰ, ਅਰਥਾਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਉਲਟ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯਮਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ "ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। **ਕਾਤੀਜੀ** (Supra) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ 800 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਵਾਧੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ।

21. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ 916 ਦਿਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਵੇਖੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੈਰ-ਸਾਧਾਰਨ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੁਰੰਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਈਏ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

22. 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੋਹਰਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਕਾਰਨ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਯਕੀਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਿਤੀ ਅਪੀਲੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 27.04.2015 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਮੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ 28.10.2015 ਤੱਕ ਉਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਜੋ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਕਤ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੁਝ ਅਣਦੇਖਿਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ

ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 56 ਅਤੇ 173 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ।

XXXXXX

23. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 28.02.2017/07.03.2017 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਆਖਰਕਾਰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 01.03.2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜਨਹਿੱਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਤੀਜੀ (supra) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਵਿਆਖਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਇਆ ਸੀ।

XXXXXX

24. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 27.04.2015 ਨੂੰ ਪਾਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ -65 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ 7-8 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨੇ ਖੁਦ ਸੀਮਤ FAR ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 18.05.2011 ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇ ਸਾਰਾ ਕ੍ਰਮ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

25. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨੇ DDA ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 3135/2010 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 19.08.2009 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 18.05.2011 ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਨਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

26. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 2005 ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11- DMRC ਨੇ ਬੋਲੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 28.07.2008 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਾਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ DMRC ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ DDA ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਆਦਿ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਦਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੈਟਰੋ ਯਾਤਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 8675/2011 ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 14.02.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਬਲਯੂ. ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6624-6625/2012 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 27.04.2015 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ।

27. ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 916 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

XXXXXX

28. ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11 - DMRC ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11- DMRC ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰੋਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 11 ਨੂੰ ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਤੋਂ 218.20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ।

29. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ 916 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਗਤ ਪੱਤਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

30. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi